

Раннє Відродження і гуманізм

Термін «Відродження» пов'язаний з добою античності, що передувала Середньовіччю. Стародавня Греція і Рим були відомі своєю розвиненою культурою, мислителями, зародженням демократичної форми правління. Але під час Великого переселення народів і падіння Західної Римської імперії було зруйновано багато пам'яток Античності. Християнська церква також виступала проти цієї спадщини, оскільки вона базувалася на багатобожжі.

Коли вплив католицизму дещо зменшився, митці починають зображати не лише велич Бога та гріховність людини, а ще й почуття й людську сутність. Взірцем для них буде саме антична культура, тобто почнеться її відродження, або італійською «ренесанс». Раннє Відродження тривало із середини XIII до кінця XV ст.

Флоренція в добу Раннього Відродження

Італія була колискою Римської імперії, і навіть у наш час надзвичайно багата античною спадщиною. У ті часи вона поділялась на міста-держави, що активно багатіли за рахунок торгівлі. Завдяки високому рівню життя люди могли дозволити собі більше часу на насолоди, зокрема й мистецтво. Також у містах існувало багато шкіл, значна частина городян мала освіту. Походження менше обмежувало людей, адже кожен міг нажити багатства, займаючись ремеслом чи торгівлею, а не лише отримавши щось у спадок. Заможні верстви населення могли дозволити собі красивий будинок, прикрашений творами мистецтва, і часто спонсорували архітекторів, художників, музикантів та поетів.

У літературі **зачинателем Ренесансу вважають Данте Аліг'єрі завдяки його поемі «Божественна комедія»**. Вона розповідає про устрій загробного життя й наочно засвідчує, яка поведінка веде до спасіння, а яка — до вічних мук. Тобто поет не лише демонстрував гріхопадіння людини, а й показував її чесноти і здатність до розвитку.

Таким чином Данте зберіг середньовічні традиції, але в водночас став одним із перших представників гуманізму.

Цей термін виникне у XIV ст. і з часом його значення зміниться. **Гуманізм у добу відродження — це вивчення людини такою, якою вона є, і пошук шляхів всебічного розвитку людини.**

У сучасному розумінні **гуманізм — це визнання цінності кожної окремої людини, що ставить за**

мету захист прав та людського

життя. Головним ідеалом для гуманістів доби Відродження стала **«Людина універсальна»**, що мала бути всебічно розвиненою, здатною до праці, заняття наукою і творчістю. В уявленні тогочасних гуманістів не Бог стояв у центрі всесвіту, а людина.

Якщо Данте Аліг'єрі поєднав риси Середньовіччя й Ренесансу, то першим повноцінним поетом доби Відродження

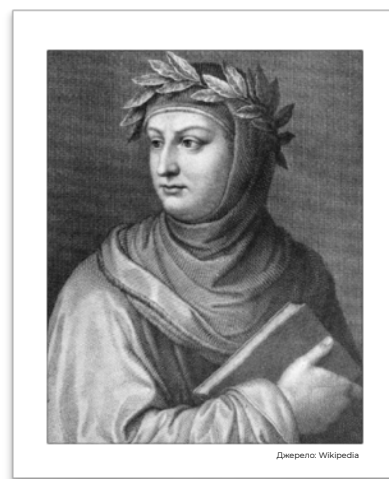
прийнято вважати **Франческо Петрарку**. Він був закоханий у прекрасну Лауру, але почуття були не взаємними. Коли вона померла, поет описав її красу у своїй **«Книзі пісень»**. Жителі Риму були настільки захоплені його творчістю, що публічно увінчали його лавровим вінком, античним символом тріумфу. Зверніть увагу, Аліг'єрі на зображенні теж у лавровому вінку, як і Боккаччо.

Данте Аліг'єрі

Франческо Петрарка

Джованні Боккаччо

Згодом його друг **Джованні Боккаччо** напише сатиричний твір «Декамерон», що складатиметься з 10 новел із різними сюжетами. Вони присвячені критиці церкви, опису людських вад і чеснот. Варто зазначити, що ці письменники писали зрозумілою для простолюду мовою. Таким чином вони як справжні гуманісти давали можливість познайомитися з мистецтвом усім прошаркам суспільства.

Із відомих художників варто згадати флорентійця **Джотто**, який заклали основи живопису доби Відродження. Він малював картини і фрески у реалістичному стилі, що значно відрізняло їх від мистецтва Середньовіччя. А його земляк **Мазаччо** продовжив цю традицію, і навіть більше: зображаючи сцени з Біблії, він малював святих не скромними і стражденними, а могутніми і впевненими в собі.

Особливого розвитку в образотворчому мистецтві зазнав портрет. Замовити його могли дедалі більше людей, і часто це був важливий спосіб заробітку художників. Портретні зображення стають значно реалістичнішими, ніж у добу Середньовіччя. Митці Ренесансу приділяли увагу тілесній красі. По-перше, так робили в добу Античності, по-друге, людина створена за образом Божим, а отже — прекрасна.

У XV ст. творив свої шедеври флорентієць **Сандро Боттічеллі**. Одна з його найвідоміших робіт базується на античній міфології. Це зображення давньогрецької богині Венери. Зверніть увагу, персонажі картини зображені красивими, сповненими життя, з яскраво вираженими індивідуалізованими рисами обличчя. Кого б він не малював — християнських святих чи богів Античності, вони незмінно наділені людськими почуттями, рисами, характерами.

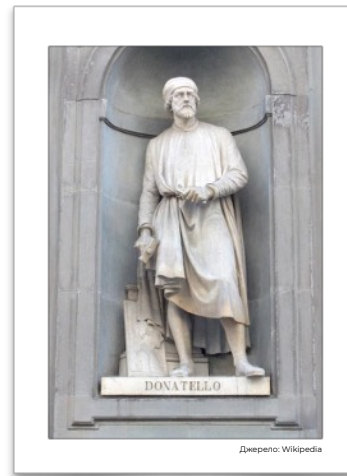

Картина «Народження Венери», Боттічеллі, 1485 р

Часто саме церква була головним замовником фресок, картин та інших витворів мистецтва в добу Відродження. Католицька церква в Італії змінювалась разом з уявленнями людей про світ і невідривно пов'язана з митцями раннього Ренесансу. Серед гуманістів було багато духовних осіб (Микола Кузанський був єпископом, священником став Франческо Петрарка). Впливові монахи й особливо Папи римські жертвували кошти талановитим творцям.

Одним із найвизначніших митців доби Відродження був флорентієць **Донателло**. Він відродив античний жанр мистецтва — скульптуру. До нього статуї слугували лише додатковою прикрасою храмів і палаців. Але завдяки майстерності італійця вони перетворюються на самостійні витвори мистецтва.

Вже в XV ст. ідеї Ренесансу поширяться на решту Європи. Розпочнеться період Високого Відродження, коли творили знамениті митці й винахідники: Леонардо да Вінчі, Рафаель Санті, Мікеланджело тощо.

Донателло. Скульптура в Уффіці

Рекомендовані джерела

1. Підручник «Всесвітня історія, 7 клас» / Н. Подаляк, І. Лукач, Т. Ладиченко. Київ: Генеза, 2020. 176 с.
2. Підручник «Всесвітня історія, 7 клас» / О. Пометун, Ю. Малієнко. Київ: Освіта, 2020. 176 с.
3. Біографія Франческо Петрарки. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printit.php?tid=4320>
4. Італійський ренесанс. Живопис. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://goo-gl.su/MGd7Tp>
5. Флорентійська художня школа. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://goo-gl.su/NnuJAi>